

BESLUIT WET NATUURBESCHERMING VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN
GELDERLAND

Wet natuurbescherming hoofdstuk 3, ontheffing soorten

Datum besluit : 7 augustus 2018
Onderwerp : Wet natuurbescherming – 2018-002596 – gemeente Geldermalsen
Activiteit : Natuurontwikkeling Leidsche Hoeven te Geldermalsen
Verlenen/weigeren : Verlenen ontheffing
Aanvrager : Provincie Gelderland te Arnhem
Zaaknummer : 2018-002596

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van Provincie Gelderland, Postbus 9090, 6800AX te Arnhem, hierna te noemen de aanvrager, van 14 februari 2018 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje '*beoordeling*' wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De beslissing wordt afgesloten met enkele algemene bepalingen en een toelichting op het verdere procesverloop ('*overige verplichtingen*' en '*zienswijzen*').

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 14 februari 2018 ontvingen wij een aanvraag van de Provincie Gelderland voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3, lid 1, 2 en 4 van de Wnb voor het doden en vangen, het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen en storen van de Heikikker.

De ontheffing wordt aangevraagd voor diverse ingrepen en werkzaamheden in het kader van natuurontwikkeling in de Leidsche Hoeven te Geldermalsen.

De ontheffing wordt aangevraagd in het kader van het in de wet genoemde belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats.

Er is niet eerder een ontheffing soortenbescherming verleend voor dit project.

De aanvraag maakt onderdeel uit van deze ontheffing.

Het ontwerpbesluit heeft gedurende zes weken ter inzage gelegen. Er zijn zienswijzen ingekomen als reactie op de terinzagelegging van het ontwerpbesluit. Er heeft een ambtelijke wijziging ten opzichte van het ontwerpbesluit plaatsgevonden.

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op artikel 3.8, lid 1 van de Wet natuurbescherming

ONTHEFFING TE WEIGEREN

aan Provincie Gelderland, Postbus 9090, 6800AX te Arnhem;

voor de werkzaamheden, de soorten en de verbodsbepalingen, zoals weergegeven in tabel 1, nu de uit te voeren werkzaamheden er niet toe leiden dat het wettelijk verbod zoals opgenomen in tabel 1 wordt overtreden.

Tabel 1: Werkzaamheden, soorten en verboden.

Werkzaamheden	Soort	Verbod	
<ul style="list-style-type: none">Aanleg nieuwe watergangen met natuurvriendelijke oevers;Uitgraven van een poel;Realisatie van twee stuwen en waterinlaten.	Heikikker (<i>Rana arvalis</i>)	Artikel 3.5, lid 1	Het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende dieren
		Artikel 3.5, lid 4	Het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van dieren

ONTHEFFING TE VERLENEN

aan Provincie Gelderland, Postbus 9090, 6800AX te Arnhem;

voor werkzaamheden, de soorten, de verbodsbepalingen en de wettelijke belangen zoals weergegeven in tabel 2.

Tabel 2: Werkzaamheden, soorten, verboden en belangen

Werkzaamheden	Soort	Verbod		Belang ¹
<ul style="list-style-type: none">Afplaggen droge graslanden, door verwijdering voedselrijke bodemlaag;Demping van bestaande sloten;Verhoging grondwaterstand om de geplagde graslanden te vernatten.	Heikikker (<i>Rana arvalis</i>)	Artikel 3.5, lid 1	Het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende dieren	A
		Artikel 3.5, lid 4	Het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van dieren	

¹ Belangen:

A. Artikel 3.8, lid 5b onder 1: in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats.

Op grond van artikel 5.3, lid 1 van de Wnb zijn aan deze ontheffing de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. Dit besluit geldt voor het gebied zoals aangegeven in figuur 1 in bijlage 1.
2. Dit besluit geldt voor de werkzaamheden, soort(en), verbod(en) en belang(en) zoals weergegeven in tabel 1 en 2.
3. De geldigheidsduur van dit besluit eindigt op 31 december 2023.

4. Dit besluit wordt uitsluitend gebruikt door (medewerkers van) de aanvrager of aantoonbaar in opdracht van de aanvrager handelende (rechts)personen. De aanvrager blijft daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van dit besluit.
5. De in voorschrift 4 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de vergunde activiteit wordt uitgevoerd over een (digitale) kopie van dit besluit, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
6. De in voorschrift 4 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze besluit en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
7. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden van de activiteit/het project moet melding worden gedaan van de datum van start van de werkzaamheden aan de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2018-002596.
8. De aanvrager dient contact op te nemen met de Provincie Gelderland, indien er verbodsbepalingen worden overtreden of beschermde soorten worden aangetroffen, waarop dit besluit niet toeziet. Dit kan het geval zijn als er onverwachte negatieve effecten optreden van de activiteiten. Dit kan via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2018-002596.
9. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de Heikikker.
10. De deskundige op het gebied van de soort(en) houdt alle bevindingen bij in een logboek en heeft deze beschikbaar op het project. Daarnaast wordt het logboek uiterlijk twee weken na afronding van de werkzaamheden verstrekt aan de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2018-002596. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en (indien van toepassing) hoeveel exemplaren van welke soorten op welke locatie zijn waargenomen en hoeveel er met welke methode zijn gevangen en waar deze zijn uitgezet.

Specifieke voorschriften voor de Heikikker

11. De ontheffinghouder dient de maatregelen voor de Heikikker uit te voeren zoals beschreven in het onderdeel "*In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen*" en in het rapport "Natuurtoets Leidsche Hoeven, Ecologisch Adviesbureau Viridis BV te Culemborg, PRNR-2017-78".

¹ De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

12. Bij de start van de werkzaamheden en de verdere uitvoering zal de ecologisch begeleider regelmatig aanwezig zijn om te kunnen beoordelen of er overtredingen ten aanzien van beschermde soorten plaatsvinden. De ecologisch begeleider zal er niet alleen op toezien of er geen dieren worden verwond of gedood, maar zal tevens de aannemer adviseren over de eventueel te nemen maatregelen.

BEOORDELING

Project

In de aanvraag beschreven project

De aanvrager is voornemens natuurontwikkeling te realiseren in het gebied Leidsche Hoeven, westelijk van de spoorlijn Utrecht-Den Bosch en ongeveer 2 km ten zuiden van Culemborg. In figuur 1 van Bijlage 1 wordt de ligging van het plangebied weergegeven. Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 100 hectare. Het huidige plangebied bestaat voornamelijk uit agrarische graslanden, diverse sloten, grienden, enkele vijvers en een brede watergang (de Bisschopsgraaf) grenzend aan de west- en noordzijde van het plangebied. In het gebied liggen ook twee eendenkooien.

Ten behoeve van de natuurontwikkeling in het plangebied worden verschillende werkzaamheden onderscheiden:

- Afplaggen droge graslanden, door verwijdering van de voedselrijke bodemlaag;
- Aanleg nieuwe watergangen met natuurvriendelijke oevers;
- Demping van bestaande sloten;
- Uitgraven van een poel;
- Realisatie van twee stuwen en waterinlaten;
- Verhoging grondwaterstand om de geplagde graslanden te vernatten.

Onderzoek

In de aanvraag beschreven wijze van uitvoering van het onderzoek

Door het Ecologisch Adviesbureau Viridis is in 2017 een literatuuronderzoek uitgevoerd, waarbij gebruik is gemaakt van bekende verspreidingsgegevens van beschermde soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFB), verspreidingsatlassen van relevante soorten, het archief van Ecologisch Adviesbureau Viridis en vrij beschikbare verspreidingsgegevens. De resultaten van het literatuuronderzoek hebben uitgewezen welke beschermde soorten in de omgeving van het plangebied verwacht konden worden. Daarna is door middel van veldonderzoek specifiek gezocht naar deze te verwachten soorten. Tijdens het veldonderzoek is het voorkomen van de soortgroepen beschermde vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, vogels, vissen, amfibieën, reptielen en ongewervelden onderzocht. De onderzoeksdata zijn per soort(groep) weergegeven in tabel 3.

Tabel 3: Onderzoeksdata en weersomstandigheden.

Bezoekdata	Soort(groep)	Temp (°C)	Windkracht (Bft)	Neerslag (mm)
23 mei 2016	Amfibieën, vogels, algemeen	13	3	15
31 mei 2016	Algemeen, vogels	22	2	0
11 juni 2016	Algemeen	20	2	1
20 juni 2016	Amfibieën, vleermuizen	16	3	15
6 juli 2016	Vis, algemeen	19	2	0,5
12 juli 2016	Algemeen	20	2	10

In de aanvraag beschreven ecologische waarden

Specifiek is tijdens het veldonderzoek gezocht naar de Rugstreeppad en de Heikikker. Hiervan is alleen de aanwezigheid van de Heikikker geconstateerd, met name in het centrale en noordelijke deel van het plangebied.

Beschermde soorten van flora, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen (verblijfplaatsen), broedvogels (inclusief jaarrond beschermde nesten), amfibieën (behalve de Heikikker), vissen en ongewervelden zijn niet gevonden.

In de aanvraag beschreven factoren die effecten kunnen veroorzaken

In het plangebied wordt een aantal ingrepen voorzien die mogelijk effect hebben op de vaste voortplantings- en rustplaatsen van de Heikikker of het doden of verstoren van deze soort. In tabel 4 zijn de mogelijke effecten verder uitgewerkt:

Tabel 4: Overzicht uit te voeren ingrepen in het plangebied en de mogelijke effecten op de Heikikker.

	Uit te voeren ingrepen	Mogelijk effecten op de Heikikker
1.	Afplaggen droge graslanden, door verwijdering voedselrijke bodemlaag	Verlies aan overwinteringsplaatsen
2.	Demping van bestaande sloten	Verlies aan voortplantingsplaatsen
3.	Verhoging grondwaterstand om de geplagde graslanden te vernatten	Verlies aan overwinteringsplaatsen
4.	Aanleg nieuwe watergangen met natuurvriendelijke oevers	Effect is beperkt tot nihil
5.	Uitgraven van een poel	Effect is beperkt tot nihil
6.	Realisatie van twee stuwen en waterinlaten	Effect is beperkt tot nihil

Uitvoering van de werkzaamheden 1, 2 en 3 zullen leiden tot overtredingen van verbodsbepalingen. De mitigerende maatregelen worden verder toegelicht onder het kopje “*In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen*”.

Effecten op overige beschermde soorten, anders dan de Heikikker, worden niet voorzien, als buiten het broedseizoen wordt gewerkt.

In de aanvraag beschreven preventieve maatregelen om effecten te voorkomen

Er worden geen andere preventieve maatregelen genomen, dan zoveel mogelijk werken buiten gevoelige perioden voor broedvogels en het voorafgaand aan de werkzaamheden inventariseren van de aanwezigheid van beschermde soorten (anders dan de Heikikker).

In de aanvraag beschreven gedragscode

Uit de aanvraag blijkt dat geen gebruik gemaakt wordt van een gedragscode. Nu preventieve maatregelen, ter voorkoming van overtreding van de in hoofdstuk 3 van de Wnb vermelde verbod(en), niet voldoende in deze aanvraag zijn opgenomen om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen, is voor het uitvoeren van onderdelen van de aangevraagde werkzaamheden een ontheffing nodig.

In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen

In het rapport “Natuurtoets Leidsche Hoeven, Ecologisch Adviesbureau Viridis BV te Culemborg, PRNR-2017-78”, zijn mitigerende maatregelen opgenomen om de effecten op de Heikikker te minimaliseren. Deze maatregelen zijn opgenomen in tabel 5.

Tabel 5: Overzicht van mitigerende maatregelen bij de ingrepen die mogelijk effect hebben op de Heikikker.

Uit te voeren	Mogelijk effect op de Heikikker	Mitigerende maatregelen
Afplaggen droge graslanden, door verwijdering voedselrijke bodemlaag	Verlies aan overwinteringsplaatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Start werkzaamheden vanaf september 2018 tot uiterlijk 1 maart 2019. Indien afplaggen niet klaar in het gehele plangebied vóór 1 maart 2019, dan de werkzaamheden weer starten vanaf 1 augustus 2019 tot 1 maart 2020. Uitloop van 1 augustus 2020 tot 1 maart 2021. • Vanaf twee weken voorafgaande aan de start van de werkzaamheden op het land wordt het perceel geheel ongeschikt gemaakt voor de Heikikker door het gras zeer kort af te maaien en zeer kort te houden. Heikikkers mijden dergelijk korte grasvegetaties. • Direct voorafgaande aan de start van de werkzaamheden vindt een check plaats of heikikkers aanwezig zijn. Zijn deze aanwezig dan worden ze gevangen en verplaatst naar een plaats waar geen werkzaamheden plaatsvinden. • In de af te graven graslanden wordt de bestaande greppelstructuur gehandhaafd of hersteld.
Demping van bestaande sloten	Verlies aan voortplantingsplaatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Werkzaamheden in de smallere en rijker begroeide watergangen dienen buiten de voortplantingsperiode van de heikikker (1 maart – 1 augustus) uitgevoerd te worden. • Direct voorafgaande aan de start van de werkzaamheden vindt een check plaats of heikikkers aanwezig zijn.
Verhoging grondwaterstand om de geplagde graslanden te vernatten	Verlies aan overwinteringsplaatsen	<ul style="list-style-type: none"> • Er dienen extra overwinteringsplaatsen (in de vorm van enkele 100-den meters structuren) te worden gecreëerd op maximaal 100 meter. Zie ook hieronder.

Aanleggen overwinteringsplaatsen:

Er worden meerdere overwinteringsplaatsen voor de Heikikker aangelegd onder andere langs de afgegraven percelen en in bosranden. Aanleg dient op een wijze plaats te vinden dat overwinteringsplaatsen boven de hoogste wintergrondwaterstand komen te liggen. Hiervoor worden enkele delen verhoogd met de vrijgekomen grond met veel organisch materiaal (takken, maaisel e.d.) en beplant met bomen en struiken. Qua hoeveelheid wordt gedacht aan enkele honderden meters van deze structuren, aangezien met het afgraven van de graslanden veel potentiële overwinteringsplaatsen verdwijnen.

Preventieve en mitigerende maatregelen vogels:

- Werkzaamheden starten buiten het broedseizoen, dus na 1 augustus. Bij voorkeur klaar vóór 1 maart;
- Altijd nog even een check op het voorkomen van broedgevallen (nestelingen) van vogels bij start van werkzaamheden.

Preventieve en mitigerende maatregelen overige soorten:

- Uitvoering van een check op het voorkomen van andere beschermde soorten bij start van werkzaamheden.

In de aanvraag beschreven overtreding van verbodsbepalingen

Aan de hand van het voorgaande is in de aanvraag bepaald welke verbodsbepalingen worden overtreden. Dit is aangegeven in het aanvraagformulier. Er is ontheffing aangevraagd voor de soorten en verboden genoemd in tabel 1. Voor een gedeelte van de in de aanvraag vermelde werkzaamheden is de ontheffing geweigerd (zie tabel 1) en voor een ander gedeelte verleend (zie tabel 2).

Beoordeling

Beoordeling van de resultaten van het ecologisch onderzoek

Wij hebben het ecologisch onderzoek beoordeeld en wij oordelen dat het verkennende literatuuronderzoek en het ecologisch veldonderzoek naar onder meer de Heikikker op de juiste wijze is uitgevoerd en compleet is. We kunnen ons vinden dat er geen andere beschermde soorten in het plangebied geen negatieve effecten van de werkzaamheden zullen ondervinden.

Andere bevredigende oplossing

In de aanvraag beschreven andere bevredigende oplossingen

Bij het begin van de planvorming is gekeken welk deelgebied in de omgeving de meeste potentie had om de gewenste natuurontwikkeling te realiseren in combinatie met een optimale hydrologische functie. Daar is de begrenzing van het plangebied, zoals in figuur 1 van Bijlage 1 is opgenomen, definitief uitgekomen. Alternatieve locaties zijn overwogen, maar zijn uiteindelijk afgevallен. Met behulp van de voorgestelde voorzorgsmaatregelen worden beschermde soorten zo goed mogelijk ontzien. Het doden of verwonden van de Heikikker wordt voorkomen en het verdwijnen van overwinteringsplaatsen wordt voldoende gecompenseerd. Er is geen werkwijze die zorgt voor minder schade. Werkzaamheden die wel mogelijke invloed hebben op de Heikikker worden uitgevoerd buiten de voortplantingsperiode. Er is geen reden om een alternatieve planning aan te houden.

Beoordeling van de andere bevredigende oplossingen

De verschillende opties zijn zorgvuldig afgewogen, waarmee het minst ongunstig alternatief voor de Heikikker is voorgesteld.

Conclusie

Er bestaat geen andere bevredigende oplossing.

Belang

In de aanvraag beschreven belang(en)

In de aanvraag is bepaald welk wettelijk belang op het project van toepassing is. Dit is aangegeven in tabel 2.

Het totale project wordt uitgevoerd met het oog op verbetering van de natuurwaarden in het plangebied en de directe omgeving. Het past daarmee in het wettelijk belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats. Het belang van de ingreep is daarmee aangetoond.

Beoordeling van belang(en)

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belang. Het betreft het belang dat is weergegeven in tabel 2.

Gunstige staat van instandhouding

In de aanvraag beschreven effect op de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten

De Heikikker komt verspreid voor in Nederland, en is een algemeen voorkomende soort in het midden van het land. De Heikikker neemt de laatste jaren enigszins toe in aantallen. De staat van instandhouding is gunstig.

De effecten op Heikikker als gevolg van de werkzaamheden zijn alleen lokaal en tijdelijk. Afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding is niet aan de orde, omdat diverse maatregelen

worden genomen om exemplaren van Heikikker te ontzien en de aantasting van voortplantings- en winterverblijfplaatsen van tijdelijke aard is. Daarnaast zorgt de eindsituatie juist voor een vergroting van het (extensieve) leefgebied van Heikikker en zullen de leefomstandigheden verbeteren.

Beoordeling van de effecten op de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten
Het uitvoeren van de werkzaamheden als bedoeld in de aanvraag leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de Heikikker. Het is voldoende aangetoond dat de Heikikker in het gebied aanwezig zal blijven.

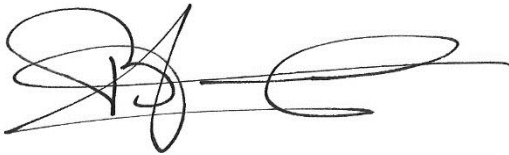
Conclusie

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde ontheffing worden verleend.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

Wij wijzen u er op dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

Namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

H. Boerdam

Beroep

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na de dag waarop het besluit ter inzage is gelegd hiertegen een beroepschrift indienen bij de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem). Zij die partij zijn in de hoofdzaak kunnen bij de voorzieningenrechter van de rechtbank Gelderland (Postbus 9030, 6800 EM Arnhem) een verzoek indienen om een voorlopige voorziening te treffen.

Voor individuele burgers (niet voor advocaten en ook niet voor gemachtigden namens een bedrijf of een organisatie) bestaat de mogelijkheid digitaal beroep of een verzoek om een voorlopige voorziening in te dienen. Meer informatie kunt u vinden op www.rechtspraak.nl.

Voor het behandelen van een verzoek om een voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Over de hoogte en de wijze van betaling van het griffierecht kunt u informatie verkrijgen bij de rechtbank Gelderland, telefoonnummer (026) 359 20 00 of op www.rechtspraak.nl.

Bijlagen:

- Bijlage 1: Kaarten projectlocatie
- Bijlage 2: Kaart met uit te voeren werkzaamheden

BIJLAGE 1: Ligging van het plangebied Leidsche Hoeven te Geldermalsen.

Figuur 1: Ligging van het plangebied Leidsche Hoeven te Geldermalsen, ten zuiden van Culemborg. Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 100 ha.

BIJLAGE 2: Overzicht en locatie van uit te voeren maatregelen in het plangebied Leidsche Hoeven te Geldermalsen.

Figuur 2: Ligging van het plangebied Leidsche Hoeven en een overzicht van te nemen maatregelen binnen het plangebied.

	Nieuw peilgebied		Greppel
	Natuurtechnisch ontgraven Dotterbloemhooiland		Drainage - 0,60 m onder maaiveld aanbrengen
	Ontgraven nieuwe A-watergang		Grondwatervoorziening n.t.b.
	Ontgraven nieuwe watergang		Aanbrengen voorde/overlaat d.m.v. grasbetonstegegs hoogte voorde +0.95 NAP
	Herprofileren bestaande watergang		Aanbrengen voorgespannen duiker overstorthoogte +0.95 NAP
	Sloot dempen		Aanbrengen gecombineerde duiker en stuw
	Aanbrengen dam in watergang		Aanbrengen beton duiker
	Natuurtechnisch ontgraven natuurvriendelijke oever (talud 1:3/1:6)		Aanbrengen ontgraving diepte bouwvoor
	Aanbrengen onderhoudsroute (5 meter breed)		Nieuw peil t.o.v. NAP
	Klompepad d.m.v. maaibeheer (1.50 meter breed)		Verwijderen greppelbuizen
	Natuurtechnisch ontgraven kamsalamanderpoel		Aanbrengen Salix Alba maat 12-14 WLG h.o.h. 10 meter incl. 2 boompalen
	Snoeien en dunnen houtopstand op aanwijzen van directie		